

Luxembourg, 24. lipnja 2024.
(OR. en)

11343/24

DEVGEN 93
FIN 584
NDICI 16
BUDGET 43
ACP 74
RELEX 861

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	24. lipnja 2024.
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	11106/24
Predmet:	Evaluacija instrumenta za vanjsko financiranje NDICI – Globalna Europa u sredini programskog razdoblja – zaključci Vijeća (24. lipnja 2024.)

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o evaluaciji instrumenta za vanjsko financiranje NDICI – Globalna Europa u sredini programskog razdoblja, kako ih je Vijeće odobrilo na 4038. sastanku održanom 24. lipnja 2024.

**Zaključci Vijeća o evaluaciji instrumenta za vanjsko financiranje
NDICI – Globalna Europa u sredini programskog razdoblja**

1. Vijeće pozdravlja Komisijino izvješće o evaluaciji na sredini programskog razdoblja („izvješće”) o instrumentima za vanjsko financiranje u sklopu višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021. – 2027. koje se, među ostalim, temelji na vanjskoj evaluaciji i u skladu je s člankom 42. Uredbe o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa („Uredba”). Vijeće je svjesno da je nakon dvije godine provedbe prerano za temeljitu procjenu razvojnog učinka u partnerskim zemljama te stoga naglašava važnost daljnjeg praćenja provedbe Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) – Globalna Europa. Vijeće prima na znanje izvješće Europskog parlamenta o provedbi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa¹ te poziva Komisiju da uzme u obzir preporuke sadržane u tom izvješću, posebno u pogledu koordinacijskog mandata delegacija EU-a i potrebe za većom vidljivošću.
2. Vijeće smatra da je Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa općenito primjeren svrsi i ostvaruje svoje ciljeve. Vijeće ponovno potvrđuje relevantnost tih ciljeva kako su formulirani u članku 3. Uredbe. Oni obuhvaćaju očuvanje i promicanje vrijednosti, načela i temeljnih interesa Unije diljem svijeta, čime se doprinosi iskorjenjivanju siromaštva, promicanju demokracije, vladavine prava, ljudskih prava, održivog razvoja, borbi protiv klimatskih promjena te rješavanju problema nezakonitih migracija i prisilnog raseljavanja, među ostalim otklanjanju njihovih temeljnih uzroka, promicanje multilateralizma i ispunjenje međunarodnih obveza, osobito Programa 2030. i njegovih ciljeva održivog razvoja te Pariškog sporazuma i promicanje snažnijih partnerstava na temelju zajedničkih interesa i preuzimanja odgovornosti.

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0374_HR.html

3. Vijeće napominje da je u trenutačnom izazovnom geopolitičkom kontekstu potrebna Europska unija koja ostvaruje svoje razvojne i geopolitičke ciljeve, promiče temeljne vrijednosti i interese EU-a na globalnoj razini te odgovara na potrebe partnerskih zemalja. U tom pogledu Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa putem ambicija koje se temelje na načelu „politika na prvom mjestu” i ojačanih partnerstava jača geopolitičku ulogu Unije. Vijeće podsjeća na to da su ljudska prava, rodna ravnopravnost, zajedno s demokratskim vrijednostima i visokim standardima, dobro upravljanje i transparentnost te borba protiv korupcije sastavni elementi jačanja učinkovitosti, transparentnosti i konkretnih rezultata razvojnih napora u partnerskim zemljama. Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i strategija Global Gateway ključni su alati za postizanje tih ciljeva s pomoću pristupa Tima Europa.
4. Vanjski instrumenti EU-a ključni su za povećavanje usklađenosti razvojne, vanjske, klimatske i okolišne, trgovinske, migracijske i sigurnosne politike EU-a te za potvrđivanje njegove uloge svjetskog predvodnika, kao i za pokazivanje odgovornosti i solidarnosti. U tom pogledu Vijeće potvrđuje potrebu za većom usklađenošću politika radi razvoja, zajedno s načelima djelotvornosti razvoja, kako bi se postigla djelotvornija razvojna suradnja i ostvarili specifični ciljevi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i Programa 2030. Vijeće prima na znanje Rezoluciju Europskog parlamenta o usklađenosti politika radi razvoja² i preporuke za izradu akcijskog plana za usklađenost politika kako bi se oblikovali jasni ciljevi u pogledu usklađenosti politika radi razvoja.
5. Vijeće nadalje pozdravlja bližu suradnju između službi Komisije, Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD) i država članica EU-a koju promiče Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa te podsjeća na svoju izjavu o upravljanju u vezi s tim instrumentom. Ponovno potvrđuje svoju ključnu ulogu u pružanju strateških smjernica o ciljevima i prioritetima politika tijekom provedbe Instrumenta te je i dalje predano održavanju te uloge i kontinuiranom radu na poboljšanju svojih smjernica. U tu svrhu poziva Komisiju da redovito, pravodobno i detaljno razmjenjuje informacije. Te strateške smjernice uključuju opće strateške odluke za programiranje, upotrebu stupa za brzi odgovor i mobilizaciju sredstava iz rezerve za nove izazove i prioritete te praćenje optimalne upotrebe resursa u odnosu na sve ciljeve i načina na koji se sredstva Unije iskorištavaju za postizanje ciljeva utvrđenih u Instrumentu.

² [2021/2164\(INI\) - 14.3.2023. – Usklađenost politika radi razvoja \(europa.eu\)](#)

6. Vijeće ponovno potvrđuje da opći okvir za provedbu Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa čine Novi europski konsenzus o razvoju i potpora Programu 2030., Pariškom sporazumu i Akcijskom planu iz Addis Abebe. Vijeće poziva na daljnju usredotočenost na ciljeve održivog razvoja, uključujući njihovu međupovezanost, a posebno na one ciljeve održivog razvoja u kojima napredak kasni kako bi se vratila izgubljena prednost, s posebnim naglaskom na najranjivijim skupinama, najmanje razvijenim zemljama i malim otočnim državama u razvoju čije su potrebe najveće. Podsjeća da bi Instrument trebao doprinijeti zajedničkom cilju Unije da se 0,7 % bruto nacionalnog dohotka (BND) osigura kao službena razvojna pomoć u vremenskom okviru Programa 2030.
7. Vijeće potvrđuje da Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, iako je znatno veći u tematskom i regionalnom opsegu, znatno doprinosi provedbi strategije Global Gateway, koja također mora imati važnu ulogu u postizanju ciljeva održivog razvoja i Pariškog sporazuma, posebno promicanjem socijalne uključenosti i održivog ljudskog razvoja. Potiče daljnja razmatranja o tome kako bolje iskoristiti razvojni učinak Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa u provedbi strategije Global Gateway. Vijeće napominje da je osiguravanje sudjelovanja privatnog sektora, posebno malih i srednjih poduzeća, i dalje izazov te poziva Komisiju da uloži dodatne napore u rješavanje tog ključnog elementa za provedbu te strategije.
8. Kad je riječ o izazovima koji su i dalje prisutni u pogledu djelotvorne provedbe Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, kako je utvrđeno u izvješću i vanjskoj evaluaciji, Vijeće naglašava sljedeće aspekte:
- a. Vijeće se slaže s procjenom Komisije da je **objedinjavanjem nekoliko instrumenata za vanjsko financiranje** u sklopu VFO-a za razdoblje 2014. – 2020. Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa riješio pitanje fragmentiranosti prethodne financijske strukture. Vijeće pozdravlja dodanu vrijednost koju taj instrument donosi pružanjem usklađenijeg i integriranijeg okvira s programskim i neprogramskim stupovima te pružanjem objedinjene pravne osnove za velik dio vanjskih intervencija EU-a. Vijeće poziva Komisiju da dodatno poboljša usklađenost unutarnjih i vanjskih politika i prioriteta te da uzme u obzir učinak politika EU-a na partnerske zemlje.

- b. Vijeće napominje da je udruživanje nekoliko instrumenata za vanjsko financiranje u Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa korak naprijed u pogledu **jasnoće, djelotvornosti i transparentnosti potpore EU-a partnerskim zemljama i suradnje s njima**. Neovisno o tim poboljšanjima, Vijeće poziva Komisiju da se posveti rješavanju trajnih izazova. Vijeće poziva Komisiju da se pozabavi sve većom složenošću sudjelovanja lokalnih aktera i civilnoga društva u programima Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i njihova pristupa financiranju u okviru tih programa.
- c. Vijeće napominje da bi, iako se **upravljanje vanjskim djelovanjem EU-a** poboljšalo u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, trebalo razmotriti daljnje prilagodbe u skladu sa stečenim iskustvima. Vijeće je i dalje odlučno nastaviti pružati strateške smjernice te u tu svrhu ističe važnost pravodobne razmjene pojednostavnjenih informacija između Komisije i ESVD-a, kao i dostupnosti podataka po zemljama, regijama i tematskim područjima radi boljeg usmjeravanja donošenja političkih odluka. Također poziva Komisiju da bolje iskoristi Odbor Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i Odbor fonda EFOR+ za raspravu s državama članicama. Vijeće poziva Komisiju i ESVD da ojačaju i prilagode kapacitete i stručno znanje u delegacijama EU-a i u sjedištima, kao i da bolje usklade metode rada među različitim glavnim upravama te da podnesu prijedloge za poboljšanje i pojednostavnjenje postupka programiranja, čime bi se povećala učinkovitost Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa. Vijeće pozdravlja namjeru Komisije da od 2024. počne izvješćivati o operativnim rezultatima Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa. Napominje i da je potrebna veća usmjerenost na kvalitativnu analizu rezultata kako bi se poboljšali praćenje i evaluacija.

- d. Vijeće pozdravlja činjenicu da Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa doprinosi omogućavanju **suradnje EU-a s partnerskim zemljama** putem strateškog, uključivog, učinkovitog i prilagođenog pristupa koji se temelji na poštovanju, ravnopravnom partnerstvu, zajedničkim interesima i uzajamnoj odgovornosti. Vijeće pohvaljuje pojačano promicanje zajedničkih prioriteta EU-a i partnerskih zemalja te pristup „politika na prvom mjestu” u pogledu vanjske suradnje EU-a. Osobito pozdravlja napredak ostvaren u svrhu promicanja snažnijih i uzajamno korisnih partnerstava s trećim zemljama, među ostalim sa zemljama obuhvaćenima europskom politikom susjedstva, na temelju preuzimanja odgovornosti s ciljem poticanja stabilizacije i dobrog upravljanja te izgradnje otpornosti. Na temelju tih načela Vijeće ističe važnost dijaloga o politikama s partnerskim zemljama, u skladu s odgovarajućim nacionalnim razvojnim strategijama, među ostalim s lokalnim civilnim društvom te lokalnim i regionalnim tijelima, prepoznajući potrebu za većom odgovornošću i usklađivanjem na temelju zajedničkih interesa i zajedničkih vrijednosti. U pogledu pristupa koji se temelji na poticajima, Vijeće poziva Komisiju da iznese prijedloge za uklanjanje nedostataka utvrđenih u izvješću.
- e. U tom bi kontekstu na temelju iskustava stečenih u izvješću trebalo dodatno istražiti mogućnosti za **strateško informiranje**, uključujući komunikaciju, dijalog i organiziranje političkih posjeta na visokoj razini i misija Tima Europa. Time bi se trebalo poduprijeti i razumijevanje partnera o mogućnostima koje pruža Instrument. Vijeće poziva članove Tima Europa da povećaju napore kako bi se ojačalo lokalno preuzimanje odgovornosti, osobito od strane zajednica, lokalnih i regionalnih tijela i organizacija civilnog društva.
- f. Kad je riječ o **pristupu Tima Europa**, Vijeće pozdravlja povećani kolektivni angažman europskih aktera u vanjskoj suradnji EU-a, razmjenom znanja i stručnosti članova Tima Europa i njihovom nadogradnjom, na temelju uključivosti, te podsjeća na zaključke Vijeća od 21. studenoga 2023. o pristupu Tima Europa. Vijeće poziva članove Tima Europa da dodatno poboljšaju suradnju i sinergiju EU-a i bilateralne suradnje, naglašavajući potrebu za pojačanim, redovitim, uključivim i sadržajnim savjetovanjima, posebno na razini zemalja, uz istodobno osiguravanje sudjelovanja onih država članica koje nisu prisutne na terenu. Vijeće cijeni činjenicu da inicijative Tima Europa postaju ključne sastavnice pristupa Tima Europa i provedbe Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa.

- g. Vijeće smatra da je **načelo geografizacije**, odnosno jačanje geografskog stupa kao glavnog pristupa provedbi, doprinijelo boljem usmjeravanju angažmana EU-a na prioritete partnerskih zemalja putem snažnijeg dijaloga i savjetovanja te boljom upotrebom komplementarnih sredstava kao što je tematski stup, koji je ključan za rješavanje specifičnih horizontalnih izazova. U tom kontekstu Vijeće naglašava potrebu za održavanjem regionalno i tematski uravnoteženog pristupa te potiče Komisiju da dodatno poboljša sinergiju između nacionalnih, regionalnih i tematskih programa, kao i potporu globalnim javnim dobrima, uz blisko savjetovanje s akterima Tima Europa i partnerskim zemljama te, prema potrebi, s regionalnim organizacijama. Vijeće prepoznaje da se tematskim programima osigurava ključno komplementarno financiranje geografskih programa za suočavanje s globalnim izazovima.
- h. Vijeće naglašava važnost snažnog i koordiniranog angažmana Tima Europa u **nestabilnim kontekstima** i pozdravlja niz alata koje Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa nudi za to, među ostalim putem stupa za brzi odgovor. U tom pogledu podsjeća da je potpora programu „Mir, stabilnost i sprečavanje sukoba” te sigurnosti transverzalni prioritet Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju, među ostalim u geografskim stupovima. Stoga potiče Komisiju da poboljša međupovezanost fleksibilnijeg odgovora na krizu i dugoročnijeg razvoja, kao i veću usklađenost s instrumentima ZSOP-a u skladu s integriranim pristupom EU-a vanjskim sukobima i krizama. U tom je kontekstu ključna važnost podupiranja okvira za sigurnost i vladavinu prava za postizanje održivog mira i razvoja. To obuhvaća podupiranje pravnih i pravosudnih reformi, jačanje sigurnosti ljudi i promicanje uključivih mirovnih procesa i uključivih institucija. Ponavljajući potrebu za aktivnim uključivanjem država članica, Vijeće poziva Komisiju i ESVD da nastave podupirati ranjive skupine stanovništva u nestabilnim kontekstima kako bi se izgradila otpornost djelotvornijim, fleksibilnijim, uključivijim, sveobuhvatnijim i održivijim pristupom koji se temelji na partnerstvu i osjetljiv je na sukobe. To bi trebalo uključivati povećanje usklađenosti i fleksibilnosti relevantnih instrumenata iskorištavanjem procjene sukoba na osnovi lokalnih informacija na najbolji mogući način kao temelja za zajedničku analizu te jačanjem povezanosti humanitarnog djelovanja, razvoja i mira, promicanjem razvoja pod lokalnim vodstvom i istraživanjem regionalnih pristupa. Kako bi se postigao dosljedniji angažman, Vijeće naglašava potrebu za sustavnijom koordinacijom između institucija EU-a i država članica. Vijeće je i dalje predano povezanim odgovorima u nestabilnim kontekstima.

- i. Vijeće ističe važnost očuvanja **povećane fleksibilnosti** uvedene Instrumentom za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, koja se pokazala relevantnom, posebno u odgovoru na niz dosad nezabilježenih i aktualnih kriza. Međutim, Vijeće s velikom zabrinutošću primjećuje dosadašnju veliku razinu mobilizacije rezerve za nove izazove i prioritete. Vijeće smatra da je potrebno poboljšati modalitete, kriterije i smjernice za uvođenje te fleksibilnosti te jasnije i pravodobnije upravljanje od strane Vijeća. Stoga poziva Komisiju na zajedničko promišljanje o boljoj upotrebi rezerve i drugih fleksibilnih elemenata Instrumenta. Ističe da bi se, kad god je to moguće, trebale iskoristi mogućnosti programskog financiranja.
- j. Vijeće podsjeća na relevantnost svih **ciljeva i financijskih omotnica** te naglašava njihovu važnost u osiguravanju da se provedbom Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa doprinese ciljevima politike EU-a te da toga se ostane predano osiguravanju ciljeva u sljedećem instrumentu za vanjsko financiranje. U tom pogledu Vijeće posebno ponovno potvrđuje važnost toga da se o najmanje 93 % sredstava Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa izvješćuje kao o službenoj razvojnoj pomoći, od čega bi najmanje 20 % trebalo doprinijeti socijalnoj uključenosti i ljudskom razvoju. Prima na znanje procjenu Komisije prema kojoj je Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa općenito na dobrom putu da ostvari ciljne vrijednosti rashoda, ali poziva na ulaganje većih napora u postizanje svih ciljeva do 2027., pozivajući Komisiju da predstavi konkretne korake. Vijeće posebno ističe važnost postizanja klimatskih ciljeva i ciljeva rodne ravnopravnosti jer oni trenutačno nisu na dobrom putu. Vijeće potiče daljnja ulaganja u stručno znanje i izgradnju kapaciteta u delegacijama i sjedištima EU-a radi strože primjene pokazatelja i praćenja ciljeva te bolje strateške upotrebe podataka.

k. Vijeće pozdravlja potencijal **Europskog fonda za održivi razvoj plus (EFOR+)**, posebno u pogledu učinka poluge za javna i privatna ulaganja te za povećanje pristupa financiranju u partnerskim zemljama. Instrumentom za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa dodatno je ojačan doprinos financijskih institucija vanjskom djelovanju EU-a Naglašavajući potrebu za usklađenošću s ciljevima održivog razvoja, Vijeće pozdravlja činjenicu da EFOR+ doprinosi postizanju Programa 2030. poticanjem održivog i uključivog gospodarskog i socijalnog razvoja u partnerskim zemljama. Naglašava važnu ulogu EU-ova mješovitog financiranja u maksimalnom povećanju razvojnih rezultata. S obzirom na to da se u okviru fonda EFOR+ posebna pozornost posvećuje najmanje razvijenim zemljama i osjetljivim okružjima, Vijeće napominje da i dalje postoje izazovi i da je potrebno dodatno promišljanje u tom pogledu. Stoga je važno je izvješće Stručne skupine na visokoj razini za povećanje održivog financiranja u zemljama s niskim i srednjim dohotkom. Vijeće naglašava ulogu strateškog odbora fonda EFOR+ u pružanju strateških smjernica. Poziva Komisiju da razmotri daljnje povećanje učinka fonda EFOR+ i ubrza ugovaranje, olakša provedbu i praćenje proračunskih jamstava te ojača sudjelovanje lokalnih dionika. Vijeće pozdravlja čvršće veze s financijskim institucijama i naglašava da bi raznolikost, iskustvo i mandati financijskih institucija u okviru europske financijske strukture za razvoj mogli donijeti dodanu vrijednost europskoj politici razvojne suradnje te potiče jačanje suradnje između europskih razvojnih banaka i financijskih institucija. Vijeće sa zanimanjem iščekuje raspravu o mišljenju Revizorskog suda o Jamstvu za vanjsko djelovanje, u skladu s člankom 42. stavkom 5. Uredbe o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa.

9. Vijeće naglašava da je potrebno brzo provesti preporuku iz tematskog izvješća Europskog revizorskog suda 14/2023 o programiranju Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i podsjeća na svoje zaključke od 21. studenoga 2023. o tome.

10. Kad je riječ o preispitivanju Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa u sredini programskog razdoblja, Vijeće sa zanimanjem iščekuje dijalog s Komisijom i poziva na transparentan postupak, uzimajući u obzir zaključke evaluacije u sredini programskog razdoblja, u skladu s člankom 16. Uredbe. Podsjeća na zaključke Europskog vijeća od 1. veljače 2024. o reviziji VFO-a u sredini programskog razdoblja.

11. Vijeće naglašava važnost učenja iz izvješća Komisije i neovisnog izvješća o evaluaciji u sredini programskog razdoblja te iz iskustava država članica u svrhu doprinosa raspravama o nasljedniku instrumenta u okviru sljedećeg VFO-a.
12. Vijeće sa zanimanjem iščekuje provedbu svojih strateških smjernica i potiče upotrebu Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa kako bi se dodatno maksimalno povećao učinak Tima Europa na razvoj i mir te istodobno doprinijelo geopolitičkoj ulozi EU-a.
-